

Weblogs, wiki's en social bookmarking

Weblogs
Wiki's
Social Bookmarking

Weblogs

Weblogs (of Blogs) zijn een soort persoonlijke journaals op internet. Gebruikers kunnen met behulp van een eenvoudig, gratis programma teksten en beelden op het web plaatsen, die vervolgens een vast 'adres' krijgen waarnaar een link kan worden aangebracht en die worden opgeslagen in een doorzoekbaar archief. De informatie wordt chronologisch gepresenteerd, de laatste toevoeging bovenaan. Via een systeem van automatische attendering (RSS) kunnen lezers eenvoudig op de hoogte blijven van nieuwe toevoegingen. Lezers kunnen bovendien zelf een commentaar plaatsen, dat vervolgens door de andere bezoekers kan worden gelezen. Weblogs verwijzen naar elkaar door links aan te brengen naar specifieke onderdelen (entries) en deze te bespreken. Zo ontstaat een los, dynamisch netwerk van weblogs (de blogosphere) waarbinnen gebruikers met dezelfde interesses relaties aangaan en van gedachten wisselen. Weblogs dragen daarmee op een natuurlijke, spontane manier bij aan de vorming van online gemeenschappen. Omdat al deze informatie ook wordt geïndexeerd door zoekmachines, kunnen weblogs snel een groot bereik opbouwen en daarmee invloed uitoefenen.

Het idee achter weblogs dateert uit de begindagen van het web en de eerste voorbeelden voeren terug tot de allereerste websites. De What's New pagina van Tim Berners-Lee, de uitvinder van het web, in het begin van de jaren 90 is, samen met die van NCSA (National Center for Supercomputing Applications) het vroegste voorbeeld van een weblog. Na een lange aanloopperiode neemt het aantal weblogs de laatste paar jaar hand over hand toe.

Een goed voorbeeld van de invloed van weblogs is te vinden in de nieuwsmedia. Weblogs spelen inmiddels een belangrijke rol in nieuwsgaring (bloggers als tipgevers en controleurs van feiten), in discussies over berichtgeving en in journalistiek onderzoek. Weblogs worden ook gebruikt als nieuwe journalistieke vorm, als een soort moderne variant op de column, en talrijke kranten en tijdschriften zijn via internet begonnen met hun eigen weblogs (zie Dan Gillmor, 'We the Media').

Weblogs zijn niet alleen een vorm van persoonlijk publiceren, maar ook een handig hulpmiddel voor onderzoek: een manier om gedachten vast te leggen en te delen met anderen, om commentaar te geven bij informatie van anderen en zo betekenis te geven, en om dit proces te ordenen in een persoonlijk, voor iedereen toegankelijk archief.

Wiki's

Wiki is afgeleid van het Hawaïaanse 'wikiwiki', dat 'zeer snel' betekent. In essentie is een Wiki een eenvoudige, voor alle deelnemers beschikbare vorm van informatie-opslag. In zijn oervorm kan elke deelnemer zowel de structuur van de informatie als de informatie zelf bewerken (invoeren, toevoegen en vernieuwen). De term bestaat sinds 1995 en inmiddels zijn er al diverse voorbeelden en varianten. Het beroemdste voorbeeld is Wikipedia (2001), de grootste encyclopedie ter wereld, waaraan iedereen kan bijdragen. Wiki's lenen zich bij uitstek voor het gezamenlijk verkennen en in kaart brengen van nieuwe onderwerpen en het bijeenbrengen van gegevens en informatie uit diverse bronnen. Een voorbeeld hiervan is WikiTravel, waarin diverse vrijwillers informatie bijeenbrengen over bestemmingen over de hele wereld.

Het bijzondere aan Wiki's is dat vrijwillige, min of meer spontane, ongestructureerde en open vormen van samenwerking in relatief korte tijd kunnen resulteren in hoogwaardige informatieproducten. Hoewel Wiki's alleen onder specifieke omstandigheden succesvol zijn (ze werken bijvoorbeeld alleen als er sprake is van een duidelijke focus en een sterk groepsgevoel) en dus niet algemeen kunnen worden toegepast, wijzen ze op een toekomst waarin complexe samenwerkingprojecten, zoals bij de ontwikkeling van omvangrijke naslagwerken, op nieuwe manieren kunnen functioneren: zichzelf organiserend en optimaal gebruik makend van de inventiviteit en creativiteit van alle deelnemers.

Social Bookmarking

Social bookmarking is een term voor het via internet publiceren en met anderen delen van *bookmarks*, de persoonlijke favoriete webadressen. Zo ontstaan losse netwerken van mensen met gedeelde interesses en gidsen voor specifieke onderwerpen op internet.

Een bekend voorbeeld is del.icio.us. Een voorbeeld waarbij hetzelfde idee wordt gebruikt voor het delen van nieuws over technische ontwikkelingen is Digg.

Een academische variant hierop is van Nature: Connotea. Connotea helpt net als andere voorbeelden bij het beheer van webadressen, maar richt zich in het bijzonder op gebruik in wetenschappelijk onderzoek, bijvoorbeeld door literatuurverwijzingen automatisch te koppelen aan de bibliografische gegevens van de betreffende academische bron.